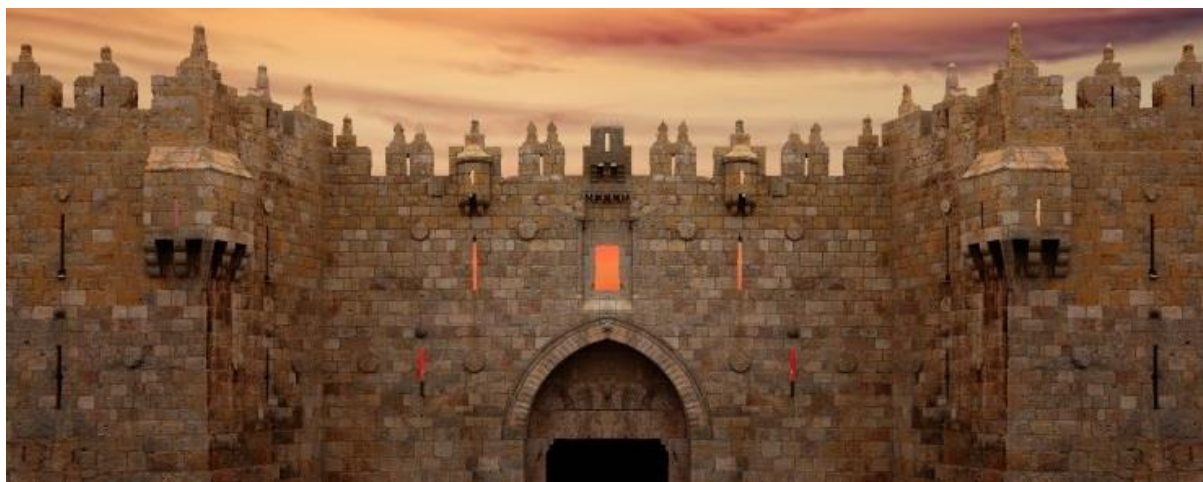

שערי העיר העתיקה

שערי ירושלים

שמונה שערים יש כיום בחומות ירושלים. שבעה מהם פתוחים. אחד מהם - שער הרחמים אטום. השערים נהרסו ונבנו פעמים רבות במהלך המלחמות הרבות שידעה העיר. שינויים אלה נראים במבנה ובקישוטים של השערים. השערים נבנו במקומות הנמוכים ביותר של החומה בגלל קרבתם למקורות המים ולברכות לאגירת מי השיטפונות. מן השערים יצאו הדרכים הראשיות למרכזי הישוב החשובים בישראל.

שער האריות

שני האריות (ברדלסים) המצויים משני צדי פתח השער, הם שהעניקו לשער את שמו. השער נמצא בחומה המזרחית של העיר העתיקה, והאריות מסמלים את השליט הממלוכי מהמאה ה-13 לפני הספירה. על השער מצויה כתובת המציינת את שנת בנייתו של השער (1539) ואת שמו של סולימאן המפואר. האגדה הירושלמית תולה את שם השער באריות מאיימים מתוך חלום שחלם סולימאן המפואר שוב ושוב. זהו השער שדרכו פרצו לוחמי חטיבה 55 במלחמת ששת הימים לעיר העתיקה ומכאן להר הבית. במקורו - היה השער בעל כניסה עקיפה (שער תפנית), כמו בכל השערים ובשער ציון היום.

שער האשפות

שער בחומתה הדרומית של העיר העתיקה. בקרבת מקום ל"כותל המערבי". בעבר נקרא השער "שער המערביים" - ע"ש שכונת המערביים שהיתה לידו ושער הבורסקאים.

השער החדש

השער החדש הינו הגבוה מבין שערי העיר העתיקה. השער נפרץ ע"י העות'ומניים בשנת 1889 על מנת לאפשר גישה נוחה יותר בין המוסדות הקטוליים בתוך החומות ובין בית החולים סן לואי וכנסיית נוטרדם שמחוץ לחומות. בשונה מהשערים האחרים, הכניסה לשער ישירה ולא כניסת תפנית וכן אין עיטורים המאפיינים את השערים האחרים. בין השנים 1948-1967 היה השער סגור וסמוך לו עבר הגבול עם ירדן. לאחר מלחמת ששת הימים נפתח השער וכיום הוא מצוי בציר מרכזי בירושלים – על כביש מספר 1.

שער יפו

שער יפו, הקרוי בפי הערבים גם שער חברון, היווה תחנת היציאה לשכם ולחברון ומכאן חשיבותו. ממערב לשער גיא בן הינום וממזרחו נחל צולב. מעל לפתח כתובת גדולה המציינת את בונה החומה והשער ואת שנת הבנייה. החל ממחצית המאה ה-19 השתכנו סביב השער קונסוליות, בנקים ובתי מלון. השער נסגר במלחמת השחרור ונפתח ביוני 1967, לאחר מלחמת ששת הימים.

שער ציון

שער ציון מקשר בין הרובע הארמני להר ציון. הוא שימש כנקודת יציאה צדדית לכיוון בתי הקברות ומבני הדת בהר ציון. במלחמת העצמאות יחידת הראל, בפיקודו של דוד אלעזר, פרצה את השער והחדירה לרובע היהודי מעט אספקה וציוד. למחרת נכבש השער שנית על ידי חיילי הלגיון הערבי והנסיגות לפרוץ פנימה שנית נכשלו.

שער הרחמים

שער כפול, חסום, היחידי שבשערי הר הבית שבחומה המזרחית. מאחוריו, בשטח הר הבית, בית שער ובו עמודים וכותרות מפוארים, שבחלקו המזרחי זוג כיפות. בימי בית שני היה כאן כנראה שער שושן. בתקופה הצלבנית היו פותחים את השער פעמיים בשנה. השער נחסם סופית בידי צאלח אדין אחרי שכבש את ירושלים בשנת 1187. לפי המסורת היהודית עתיד המשיח להכנס לירושלים דרך שער זה.

שער שכם (שער דמשק, באב אל עמוד)

שער במרכז החומה הצפונית של העיר העתיקה, שממנו מתחילה דרך שכם המובילה לשכונת שייח' ג'ראח, לשכונות הצפוניות של העיר ולרמאללה. שער שכם הוא המפואר שבשערי העיר העתיקה והקישוטים הארכיטקטוניים שלו מרובים. שמו הערבי של השער - באב אל עמוד, בא לו בשל עמוד ועליו פסל קיסר רומי, שעמד בכיכר השער וממנו נמדדו המרחקים אל ערי הארץ השונות.

שער הפרחים

השער ממוקם בחלק הצפוני של חומות העיר העתיקה. שמו נקבע בשל הפרחים שמקשטים אותו. יש הטוענים שמקור שם השער הוא מתרגום בלתי מדויק מערבית, שבה השער נקרא באב-א-זהרא - שער היקיצה, המבוסס על האמונה שהמתים בבית הקברות המוסלמי הקרוב, יהיו הראשונים "להקיץ". מאחר שהמילה הערבית ליקיצה דומה למילה הערבית לפרחים, נוצר הבלבול. שער הפרחים נקרא גם "שער הורדוס", על שם המלך הורדוס שמלך בעיר והיה מגדולי בניה.